

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in ponedeljka ob 5 popoldne.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vse dopisi naj se pošiljajo uredništvu, lista, neformalno pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj je odgovorni urednik Stetan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinosti“. — Tisk tiskarne „Edinosti“, vplivane zadruge z omejenim poročtvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20. Telefon uredništva in uprave št. 11-57.

Naročnina znaša:	Za celo leto	K 24
za pol leta		12
za tri mesece		6
Za nedeljsko izdajo za celo leto		520
za pol leta		260

VEČERNA EDINOST

Posamezne številke se prodajajo po 6 vinarjev, zastarela številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone. Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . mm po 10 vln. Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih za- . . . . .

vodov . . . . . mm po 20 vln. Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 5.— vsaka nadaljnja vrsta . . . . . 2.—

Mail oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev. Oglase sprejema inšerlatni oddelek „Edinosti“. Naročitve in reklamacije se pošiljajo upravljalni listi. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti“. — Plačati in toži se v Trstu.

Uprava in inšerlatni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštovnoštevilni račun št. 841.652.

Zakaj so naše čete šele sedaj zavzele Belgrad.

K položaju na srbskem bojištu.

DUNAJ, 3. (Cenzurirano). V javnosti se je ponovno zastavljalo vprašanje, zakaj nismo zavzeli Belgrada takoj ob začetku vojne. O tem se more sedaj vsaj nekaj odkriti javnosti. Vojna proti Srbiji za naš generalni štab ni bil vojni slučaj zase. Naši vojaški činitelji so računali v slučaju konflikta s Srbijo že več let s tem, da poseže Rusija vmes ali pa ko bi pristi težki srbski porazi. Le v vprašanju, kdaj bi posega vohas Rusija, so mogle biti različne v nazorih. Brez dvoma je bilo, da bomo morali skoro vsi svojo moč, ki nam je na razpolago postaviti proti Rusiji. Vojna na jugovzhodu monarhijski ni smela nikakor skrčevati najskrajnejšega razvoja naših moči na severu. Proti Srbiji je bilo torej treba le ono število čet, ki je bilo neobhodno potrebno za branbo naših meja. Srbija in Crnagora ste morali ostati postranski bojišči. Nismo smeli podpirati sovražniškega namena, da bi vezal na jugovzhodu močne avstro-ogrske sile.

V začetku vojne se je zdelo mogoče, zaradi sovražniškega nekaj krepkih udarcev ob Drini, da se njegova ofenziva ustavi vsaj za več tednov in se dobi čas za pripravo lastnih novih formacij. Nepričakovano napredovala vojna pripravljenosti Rusije, katera je, kakor vemo sedaj, že meseca junija dala prevažati vojne transporte, nas je kmalu prisilila, da smo odpoklicali znatne, prvotno proti Srbiji zastavljene vojne sile, vsled česar se je km. Potiorek moral omejevali edino le na defenzivo. Da bi uspešna defenziva tamkaj zadrževala na velike težave, se je predvidevalo. Meja, ki jo je treba braniti, je dolga, razvoj komunikacijske mreže po goratem ozemlju je zelo težaven. Manjkalo je železnice, ki bi hitro mogla premikati čete z enega dela meje v vsakočasno ogrožene druge kraje. Vsaka operacija, ki bi posegala preko obrambe naših meja, bi torej mogla imeti težke posledice.

Z gotovostjo bi bilo pričakovati, da bi bli na severozapadu Srbije zbrani sovražnik vzel tu našo številno slabost za povod, da bi bil s premočjo napadel po nas osvojeni Belgrad. Znatne moči naših itak skrčenih sil bi bile torej za daljši čas vezane na ta kraj, ne da bi bila njega posest mogoča odločitve vplivati na vojni položaj. Izguba prisvojene pozicije pa bi se bila cenila kot težka moralna izguba. Glavna ofenziva preko Belgrada bi bila porinila sovražnika proti jugu in mu dala možnost, da podaljša vojno in odgodi odločitev.

Narči naših sedanjih operacij pa kaže druge smotre. Da se bodo ti smotri zasledovali z največjo vztrajnostjo, kaže današnje poročilo felcadjmistrja Potioraka: Naše čete so po težkih napadanih bojnih zopet začele zasledovati pobitega sovražnika. Brez odpočitka in pokoja se stremi za velikim ciljem: uničenjem srbske armade. — (Tagespost.)

Zavzetje Belgrada.

BUDIMPEŠTA, 3. (Cenzurirano). »Pesti Hirlap« poroča iz Zemuna: Pred zavzetjem Belgrada se je vršilo večdnevno silno obstreljevanje. Ko je bila srbska artiljerija prisiljena, da je uftihnila, so naše čete zasledile Ciganski otok, da bi odtam prodrale proti Belgradu. Obnemem je prodrla pehota preko železniškega mostu, ki je bil zopet popravljen za prehod pešcev. Ko je pehota dospela v Belgrad, so čete, ki so prodrele preko Ciganskega otoka, že prepredile z bajonetnim nasokom sovražnika, ki je bil skrit za železniškim nasipom, in zasledile zapadni del mesta. Istočasno so dospete čete, ki so po zavzetju Obrenovca prodrale ob Savi. Opoldne so tabarili naši vojakl že po belgradskih ulicah. Sedaj delajo mostove na ladajah, da spravijo kavalerijo in tren čez reko.

BUDIMPEŠTA, 3. (K.) »Budapester Korrespondenz« javlja: V odborovi seji gospodске zbornice je predsednik Wlacios izrazil svojo živo radost, da je naša slavna vojska zasledila Belgrad, glavno mesto Srbije, ter je izjavil, da, kakor doslej, tudi v bodoče gledamo s ponosom in neomajnim zaupanjem na našo junaško armado ter jej prosimo božjega blagoslova na vseh nje potih. (Viharna pohvala.)

DUNAJ, 3. (K.) Po nalogu cesarjem je kabineti direktor baron pl. Schiessi nasledil nastopno brzojavko na župana dr. Weisskirchnerja:

Njegovo c. in k. apostolsko veličanstvo je v isoki meri vzradoščeno na zasedenju Belgrada, ki je imamo zahvaliti odličnemu delovanju naših vrlih čet, ter sprejema prisrčno povodom tega vselega dogodka po vaši ekscelenci sporočeno poklonstvo Dunajčanov. Njegovo Veličanstvo zahvaljuje vašo ekscelenco za to sporočilo ter vas

prosi, da sporočite Dunajčanom najvišjo zahvalo na izrazu udanosti. Župan dr. Weisskirchner je odredil, da se zahvala cesarjeva nabije na zidovih in plakatih tablah v splošno znanje.

DUNAJ, 3. (Kor.) Iz stana vojnih poročevalcev javljajo: Iz Bukovine poročajo o nadaljnih nasilstvih Rusov, posebno na Romunih. Tako so v Zadovi in Seretu kozaki 85letnega grajščaka in ritmojstra izven službe Demetra Gojana, čegar romunska narodnost jim je bila znana, o polnoči izvlekli iz postelje, ga na vrtu privezali in krvavo pretepili. Med tem so stanovanje G. Janovo demolirali in oropali. Tudi se je opvažalo, da so kozaki ranjene orožnike privezali na konje in jih tako odvedli.

General Rennenkampf odstavljen.

LONDON, 3. (Kor.) »Morning Post« poroča iz Petrograda: Generalu Rennenkampfu je bilo odvzeto vrhovno poveljništvo, ker je v koncentracijskem gibanju za obkroženje Nemcev zavzel svojo pozicijo dva dni prepozno.

Obstreljevanje Reimsa.

CURIH, 3. (Kor.) Listi poročajo, da je položaj v Reimsu strašen. Nemški strelski jarki so pršli do 1800 metrov k predmestjem. Tekom obstreljevanja niso priznašali nobenemu delu mesta. Bogata tekstilna industrija mesta je uničena za več let. Dosedanja stvarna škoda se ceni na 350 milijonov.

Turčija proti tropsporazumu.

CARIGRAD, 3. (K.) Sporočilo glavnega stana pravi: Turške čete so ob reki Coroh dosegle velik uspeh. Posameznosti slede.

Kako dolgo bo trajala vojna?

LONDON, 3. (Kor.) »Westminster Gazette« piše: Trajanje vojne mora biti odvisno od naših mirovniških pogojev. Če hčemo prodreti z našimi mirovniški pogoji in osvoboditi svet trajnega ogroževanja, ne smemo sanjati o skorajšnjem miru. Bilo bi abotno govoriti, da se vojna konča že ob Novem letu ali spomladi prihodnjega leta.

Davanje svetlobnih znamenj na Ogrskem prepovedana.

BUDIMPEŠTA, 3. (Kor.) Uradni list objavlja odredbo ministrskega predsednika, ki v svrhu varovanja interesov vojskovodstva prepoveduje vsa svetlobna in druga znamenja, ki so primerna za nadaljnjo odposiljanje poročil pod grožnjo kazni do 15 dni zapore in 200 K denarne kazni in sicer za ozemlje cele dežele.

Odredba postane pravomočna z dnem objave.

Za olajšanje usode vojnih ujetnikov.

DUNAJ, 3. (Kor.) Družba Rdečega križa je z dovoljenjem vojnega ministrstva sklenila, da sestavi komite, ki bo obiskoval posamezne v različnih deželah monarhijske se nahajajoče ujetniške tabore, poročal o eventualnih nespornostih vojaških oblasti, da se potem vpravijo in olajša usoda vojnih ujetnikov z razdeljevanjem darov. Komiteju se je stavila cela vrsta odličnih oseb na razpolago. Komite se bo v najkrajšem času konstituiral pod predstvom barona Spiegelfelda.

Cesarjev vladarski jubilej.

DUNAJ, 3. (K.) Krščansko-socijalno ujedinjene zbornice poslancev je imelo danes klubovo posvetovanje, na katerem se je v začetku — kakor javlja neka lokalna korespondenca — predsednik, poslanec Rhenösel spominal vladarskega jubileja cesarjevega in je ob radosti navzočih dal izraza čustvom neizpremenljive zvestobe in spoštovanja do monarha. Obnemem je govornik sporočil slavno boječim se vojskam monarhijske in zvezne nemške države najiskrenejšo zahvalo in prisrčen pozdrav.

Na koncu so sklenili ob navdušenih ovacijah, da se cesarski kabinetni pisarni pošlje vdanostna brzojavka.

Smrt člana gosposke zbornice.

DUNAJ, 3. (K.) Povodom smrti člana gosposke zbornice, profesorja dvornega svetnika dr. Piaffa je poslal naučni minister vitez pl. Hussarek vdovi sožalnó brzojavko. Nadalje je naučni minister rektorju dunajskega vseučilišča izrazil sožalje naučne uprave.

Italijanska zbornica.

Izjave ministrskega predsednika Salandra ozirom na sedanji svetovni konflikt.

RIM, 3. (Kor.) Zbornica je zopet začela svoje delovanje. Ob splošni napeti pozornosti se je oglašil k besedi ministrski predsednik Salandra:

Ko je vlada, ojačena po opetovanem zupanju, namerovala pripravljati koristne upravne, davčne in socialne reforme, je brez naše soudeležebe ali sporazumljenja z naše strani izbruhnil konflikt, ki ga naša prizadevanja za ohranitev miru v interesu civilizacije niso mogla preprečiti. Vlada je morala nalagati, dala nam določbe pogodb nalagajo dolžnost soudeležebe. Ali vestna presoja črke in duha obstoječih dogovorov, kakor tudi poznavanje očitnih izvorov in končnih ciljev konflikta sta nas dovela do lojalnega in varnega prepričanja, da nas ne veže dolžnost v soudeležebo. Torej ne glede na vsako drugo vpoštevanje nam je mirna in svobodna presoja tega, kar je zahtevalo varovanje italijanskih interesov svetovlata, da takoj proglašimo svojo nevtralnost. Ta naš sklep je bil tak, da smo morali biti pripravljeni na to, da dovede do strastnih debat ter da bo predmetom različnega presojevanja. No, vendar je polagoma v Italiji in zunaj kmalo nadvladalo trdno in splošno prepričanje, da smo vršili svoje pravo in da smo presojali na pravičen način, kaj da najbolje odgovarja interesom naroda.

Vendar pa po svobodni volji proglašena in lojalno izjavljena nevtralnost ne zadošča, da bi nas zavarovala pred posledicami velikanjske preobrata, ki v vsakim dnem zadohiva večji obseg in ki mu nikdo ne more doledati konca. Na kopnem in na morjih starega kontinenta, čigar politična tvorba pride morda do izpremembe, ima Italija braniti svoje življenske interese, uveljavljati in varovati pravične zahteve, ter svoje stališče veseliti ne le nedotaknjeno, marveč tudi tako ohraniti, da se ne zmanjša v razmerju do možnih povečanj drugih držav. Zato ni bilo in ni dopustno, da bi bila naša nevtralnost brez življenja in neahjna. Ni bilo in bo marveč delavna in budna, ne obnemogla, ampak močno oborožena za vsako eventualnost. (Zelo živalna trajajoča pohvala. Vsa zbornica se je dvignila ter je priridila govorniku dolgo- trajno priščano ovacijo.)

Zato je bila in je vlad najvišja skrb na popolno pripravljenost vojske in mornarice. (Pohvala.) V dosegu tega se nismo obojavljali sprejeti več odgovornosti za izdatke in nekatere izpremembe na organizaciji vojske. Izkustvo, ki nam prihaja iz zgodovine in še bolj iz sedanjih dogodkov, nas mora poučiti, da, čim je nehalo gospodarstvo pravice, je le organizirana in z vsemi dravecimi in spopolnjenimi tehničnimi pomočki obrambe opremljena človeška moč v edino jamstvo blaginje naroda. (Pohvala.)

Ni brez pomena sbrh, da se učinki krize ublažijo, ki je v velikem kompleksu mednarodnega tržišča in svetovnega gospodarstva zaustavila industrijske panoge. Tudi v ta namen so potrebne izredne odredbe, zadržni odstopi od navadnega prava, kakor tudi pospeševanje javnih del in dalekosežna zahteva novih finančnih sredstev.

Govornik je prosil takojšnje odobritve vseh teh odredb ter je naglašal z zadovoljstvom, da so se splošne gospodarske razmere naše dežele polagoma zboljšale. Bila bi pa nevarna iluzija, ako bi mislili, da nadaljne izredne odredbe ne bodo potrebne. Tudi notranja potreščina se mora zagotoviti za vsako ceno. Sicer je daleč od nas vsak dvom, da bi jo naš narod mogel motiti. Razumeva, da domovina v interesu svoje blaginje in svoje veličine potrebuje edinstva za vse žrtve pripravljenih duhov. (Pohvala.)

Danes je potrebno, da se z besedami in dejanji slovesno uveljavijo solidarnost vseh Italijanov. (Dolgotrajna pohvala.)

Vlada apelira na patrijotično sodelovanje vega parlamenta. (Pohvala.) Sedanji dogodički zahtevajo močne in varne vlade. Ako z vašim glasovanjem zadobimo moči in varnosti, bomo nosili težko breme svoje odgovornosti in bomo mogli vršiti intenzivno in trajno delo, ki mu posvečamo vso energijo svojega duha v izdatno obrambo sedanjih interesov domovine v budni skrbi za bodočo usodo Italije v svetu. (Dolgotrajna topla pohvala. Vsi poslanci so se dvignili s svojih sedežev in so priridili dolgotrajne ovacije ob ponovnih klicih: Živeči Italija!)

Predsednik je priobčil, da je odšla vlada v senat, da odda tam isto izjavo.

Ko je predsednik spominal umrlega romunskega kralja Karola, argentinskega predsednika Sacus Pansa in ministrlov Fusinano, marčija San Giallamo, Finnie in Visconti Venosta, je bila seja zaključena.

RIM, 3. (Kor.) Izjave ministrskega predsednika Salandra so napravile v zbornici v senatu izvrtene vtis.

Radikalna skupina zbornice je imela popoldne sejo ter je soglasno sklenila, da odobruje izjave vlade. Poslanec Sacchi je dobil nalog, da odda v zbornici izjavo v tem smislu. Vsi drugi radikalni poslanci, ki so se bili dali vpisati v listo govornikov, da bi govorili o izjavah vlade, so izjavili, da se odrekajo besedi.

Demokatična skupina levice, ki se je tudi popoldne zbrala v posvetovanje, je odobrila dnevni red, s katerim se patrijotične izjave vlade jemljejo na znanje.

Australski ministrski predsednik in obrambeni minister naj bi se udeležila tajnih posvetovanj za obrambo države.

LONDON, 3. (Kor.) List „Times« poroča iz Sydneja: Medtem ko se domneva, da normalna britska državna konferenca za časa ni mogoča, se obče želi, da bi se avstralski ministrski predsednik in obrambeni minister začetkom l. 1915 udeležila tajnih posvetovanj odbora za državno obrambo v Londonu in sicer v svrhu, da bi se pokazalo, da država obvladuje morje in pa da bi se ojačilo edinstvo naroda glede skupne zadeve.

Čuje se, da je britska vlada pripravila avstralski, da naj po-spēši uvedenje enotne širje v železniških tračnic, ker je to za obrambo Avstralije potrebno.

Kontreadmiral Mahau umrl.

WASHINGTON, 3. (Kor.) Mornariški zgodovinar in kritik, kontreadmiral Mahau je umrl.

Ameriška in angleška kontrebanda.

NEWYORK, 3. (K.) »Newyork Herald« poroča iz Washingtona: Državni oddelek je vložil pri angleški vladi v splošnem protest proti konfiskaciji ameriškega blaga, ki izvira iz pogojne kontrebande in je določeno za določene osebe v nevtralnih pristaniščih.

Prepoved izvoza moke, žita l. t. d. iz Turčije.

CARIGRAD, 3. (Kor.) Na podstavi sklepa ministrskega sveta je bil prepovedan izvoz moke, žita za kruh, riža, surovega masla, čebule, ovsa, olivnega olja, živih živali, petroleja, bencina in različnih drugih živil, drog ter kovin.

Potopljeno angleški parnik.

MONAKOVO, 3. (Kor.) »Münchener Neueste Nachrichten« poročajo iz Amsterdamu: Angleški parnik »Earl of Aberdeen« je bil, kakor poročajo »Central News«, med Aberdenom in Hullom potopljen od nekoga nemškega podmorskega čolna. Moštvo je bilo rešeno.

Wolfiov urad pripominja k temu: Po nekem drugem poročilu je parnik zadel v neki angleški podmorski čoln in je bil ustavljen v Hullu. Kapitan in mornarji so bili aretirani.

Eksplzija.

LONDON, 3. (Kor.) Pri neki eksploziji v liditni tovarni v neki vase pri Bradfordu, je bilo ubitih 6 oseb, mnogo pa ranjenih.

Podpirajte Družbo sv. Cirila in Metoda!

Povodom vladarskega jubileja cesarja Frana Josipa

piše dunajska »Information«:

Ko je 18letni mladenič nastopil dedščino svoje hiše, se je vsa Evropa stresala pod trepetanjem v nje bistvu še ne izpoznane revolucije, ki naj jej izvor in cilj razjasnijo šele prihodnji kritični raziskovalci. Močni refleksi na skrajnem evropskem zapadu vžgane eksplozije so zajeli tudi dežele, poverjene mlademu habsburškemu princu. Prej nego drugod je v tej državi napetost nekako odnehala. Kako je bilo to možno? Že mladeniča je odlikovala neka čednost, ki jo bog le redkim daje: intencija, ki ojstro kritično pojmuje, ki pa pod premočnim učinkovanjem brezmenjne dobrotnosti in vezana po prizadevanju za visokimi plemenitimi cilji producira le take čine svoje volje, ki delujejo pomirjevalno, spravljlivo in potrpežljivo vspodbujajoče. Ta redka eminentna sposobnost je bila, ki je že mlademu dajala izpoznavati prave poti in ta odlična prednost je ostala določevalni element v značaju monarha do te ure.

Če dne 2. decembra 1914 primerjevalno obračamo pogled na 66letno vladanje Njegovega Velčanstva, našega premostljivega vladarja, prihajamo do osrečevalnega zaključka, da je ta perioda naše državne zgodovine vkljub marsikaterim oviram pomenjala sistematično izpopolnjevanje Avstro-Ogrske k politični in gospodarski, za srednjo Evropo voditeljni velesili. Pri tem razvoju se ni bilo možno izogniti dogdomkom šestdesetih let iz etičnih in iz razlogov vladarske hiše; da, bilo bi naravnost zavlačevalo razjasnjenje srednjeevropske politike, ako omenjeni dogodki ne bi bili prišli, ki so edini mogli dati Avstro-Ogrski in Nemčiji popolno samostojnost in svobodo akcije. Petdeset let sem sta obe državi jasno izpoznali, da moreta Dunaj in Berlin le tedaj izvesti skupni cilj — nadvladati nad srednjo Evropo in odločenje zapadnih držav od Rusije — ako v popolni meri samostojnosti v nabiranju gospodarske moči in političnih prijateljstev sicer ločeno operirati, pri vseh odločitvah pa skupno in enovrstno postopati. Sedaj ravno divja svetovna vojna z vsemi svojimi strahotami in kmalu pade odločitve o nadaljnem razvoju srednjeevropske politike Nemčije in Avstro-Ogrske. Kar je bilo do pred malo časa le kot teorija predmetom polemik med učenjaki in časniki, se ima sedaj z mečem odločiti. Mi imamo po zaslugi sreče, ki je bila prisojena našem orožju, veljavnega razloga, da smemo upati na zmage avstrijsko-ogrsko-nemške razvojne teorije.

Dan 2. decembra slavimo v nadah do zmage. Vsa Avstro-Ogrska in Nemčija pozdravljajo z radostjo vladarja, ki je nekaj kot mladenič sprejel željo svoje države in ki je danes, po 66 letih, kot starček v visoki starosti, brani z nezmanjšano moško svežostjo in junaštvom proti premočnim in zavratnim sovražnikom. Bog ohrani, Bog štiti in varuj našega ljubljeneega cesarja!

Bitka pred Krakovim.

»Rieckem Novem Listu« priobčuje neki G. H. slike o bitki pred Krakovim ter piše takole:

K r a k o v, 22. novembra.

Bil sem ravno v kavarni, odkoder sem opazoval praznino in mrtvilo po krakovskih ulicah, ko se je začel prvi grom menda težkega topa, grom, ki je ozivljajoče deloval na življenje vsega mesta.

Iz zaprtih hiš so hiteli ljudje na ulico, zaluščali delo, pometali od sebe vse in povpraševali prvega, ki je prihajal mimo, kakaj streljajo topovi in ali je on morda slišal kaj; če slučajno ta ni mogel povedati ničesar, so povpraševali dalje, dokler niso dobili odgovora. V kavarni je bilo, kakor da je nastala panika. Prvi trenutek so se vsi spogledovali. Nekateri so mislili in tudi govorili, da bi to mogle biti bombe z ruskih aeroplanov, drugi pa so bili mnenja, da sploh ni nič počilo, temveč da se je le zdelo ljudem, da je počilo. Toda po kratkem času so se zopet oglasili strelji in tedaj je minil vsak dvom, da gre za nespোরuzum, ali domnevo. Ko sem priletel na ulico, sem našel tamkaj cele grude meščanstva v najživahnem pogovoru. Z očmi sem iskal kakega znanca, ker človek ob takih prilikah nehoté čuti težnjo, da bi se pogovarjal in pojasnjeval svoje mnenje. Toda opazil nisem nikogar.

Ljudstva se je zbiralo vedno več, nastalata je gneča.

Prve sence pomuraka so začele padati na mesto, zvezde so se po vrsti začele prikazovati na vedrem nebu. Lep večer je bil . . . . .

Val množice me je zanesel proti »Savatoriju«, kjer se je najbolje slišalo streljanje, in odkoder je bilo videti, kakor so zatirjali nekateri glasovi, tudi blisk streliv. In zares. V megleni daljavi, v meri proti Mogilam in Michalovicam, na oni strani meje, so opazale oč komaj vidne žarke svetlobe, toda samo za trenutek. Nato pa je bilo vselej čuti v dolini grmenjo močnih streliv.

— Se smo v Kraljevstvu. — je rekel neki starec, držeč daljnogled nad nosom.

Vsi so ga pogledali začudeno. Rekel je nekaj popolnoma nepotrebnega, rekel je, kar so vedeli vsi, samo da niso govorili. Da so naši še v Kraljevstvu — tako nazivljavo avstrijski Poljaki rusko Poljsko — da tam opazujemo plamenčke, o tem smo bili prepričani. Čemu torej take pripombe?

Ko smo tako poslušali posamezne strelje naših velikih topov in je prihajal do nas odmev streliv ruskih topov, se je v dolini začel razvijati pehotni boj in vsako toliko časa se je različno začulo streljanje strojnih pušek in nekoliko slabše poka-nje navadnih pušek. Vetric je bil naravnost ugoden in nam je prinašal glasove z bojišča pod Krakovim.

Dolgo v noč je bil »Salvator« dobro obiskan, ljudje v klub odredbi o zgodnjem zapiranju hišnih vrat in restavracij niso hoteli oditi. Šele tedaj, ko je bitka začela pomenjati in so topovi utihnili, se je ljudstvo začelo razhajati . . . .

K r a k o v, 23. novembra.

Danes okoli poldneva se je zopet začelo streljanje našega in sovražnega topništva. Bilo je le hujske in strašnejše, tresla so se okna in zemlja, vse skupaj pa je bilo zelo podobno poletnemu viharju. Strelji so padali v večjih premorih nego včeraj.

Ker je bil pel solnčni dan, ni bilo mogoče spoznati delovanja topov. Grom ruskih topov je bil močnejši nego včeraj. Poleg streljanja topov je bilo slišati tudi streljanje pušek. Z eno besedo: bitka pod Krakovom je bila v polnem teku. Takoj, ko se je začela bitka in ko so naša okna začela poživketavati, kakor ob potresu, se je nad mestom prikazal najprej eden aeroplan, ki je kazal vse znake, da je naš, za njim pa je prišel še eden. Mirno sta krožila nad mestom. Ker je bilo vreme zelo lepo, so se popolnoma jasno videla krila aeroplana, trup in tudi pilotje. Potem sta pa naenkrat bliskoma odletela proti fronti, kjer je ogenj postajal vedno hujski, vedno besnejši.

Ponoči smo zopet opazovali odseve plamenčkov pri streljih topov. Pa še nekaj. Daleč na oni strani meje so se naenkrat začeli dvigati proti nebu oblaki dima. Kmalu nato so se pokazali ognjeni jeziki požarja. Strahota! »Čzas« je najbolje opisal ta prizor s par besedami:

»Grozota vojne je prišla naravnost pred mestna vrata. Vse je obvezla groza. Požar! Požar! Ne vem, če streljanje vpliva v ljudsko dušo toliko groze, kakor požar, rdeč, krvav požar, ki ga povzročajo bombe in granate. Čim dalje smo gledali proti ruski Poljski, tem hujski je postajal požar in tem močnejše je postajalo streljanje. Skrb se je lahko opazovala na marsikaterem licu in tudi morda obžalovanje, da se dotičnik ni izselil iz Krakovega, ko je izdalo trdnjavoško poveljništvo tozadevni razglas. Sedaj je prepozno. Nič ne more oditi niti priti, ker Krakov je trdnjava. Pozno ponoči so topovi prenehali streljati. Na obzorju se je edino še videl odsev vojne grozote, požarja.

K r a k o v, 24. novembra.

Ko sem gledal po Lubiški ulici prihajati nekoliko sto ruskih ujetnikov, zamazanih, sestradanih, so se mi naravnost zasmilili ti ubožčki. Stopali so po dva in dva, v vrsti, in spremljala jih je močna straža. Bili so to večinoma ljudje štiridesetih let bradati, zamisljeni. Vidi se na njih, da so veliko stradali in da komaj čakajo, da dobe tople hrane, ki jim je bila obljubljena. Za to skupino so vodili naši vojniki znatno število Rusov garnidne polka. Vsi so bili skrbno oblečeni, čisti, boljše vnanostjo: vidi se, da so bolj skrbeli zanje. Med njimi je tudi mlad častnik, Suvorov, sorodnik slovitega kozakaškega generala Rennenkampa, ki je sedaj premeščen z vzhodne fronte na Kavkaz (?), češ, ker je zakrivil poraz Samsonovega ob Mazoveških jezirih.

Popoldne so pripeljali v področje Krakovega nad 20 topov, ki so jih naši vojniki zajeli v bojih zadnjih dni. Zanimivo je, da se je med ujetimi ruskimi vojaki raznih polkov nahajalo zelo veliko Poljakov in Ukrajincev, ki se naravnost veselje, da so prišli v avstrijsko ujetništvo. Eden njih je zaklical po poljsko na ulici: »Živel Krakov!«

Danes že ni več toliko slišati grmenja topov izpod Krakovega, z meje Kralještva. Smatra se, da se je posrečilo našim porinuti Ruse nazaj. Tako vsaj pripovedujejo oni, ki prihajajo iz fronte. Ker so ti boji zelo ljuti, se splošno smatra, da so to boji za zmago.

Brata našel . . .

Noč je razgrnila svoja krila in vsakdo je mistl na pošteno zaslužen mir. Toda prišlo je drugače. Če že štiri noči nismo počivali v nobenem skledu, pod nobeno streho — na posteljo niti ni bilo misliti — naj nam prinese ta noč še kaj novega. Nenadoma je zadonel povlečje: »Puško v roke in na predstražo! Predstraže hodijo po prostem polju, pod prostim nebom, po istih prostorih, kjer so se vršili uro poprej še hudi boji. Na spanje niti najmanj ni bilo misliti, kajti vsak je bil še pod vtisom prejšnjega boja, ki ni bil brez vpliva na naše duševno stanje. Daleč naokrog je bilo slišati »tokanje ranjenih Francozov, ki jih nismo mogli takoj vseh p. brati. Svoje ranjence smo pač že pobrali in so se nahajali že v dobri oskrbi.

Štokanje francoskih ranjencev nas je tako ganilo, da sem jih šel z več tovariši prostovoljno iskat. Pri tem delu sem ujel še dva neranjena Francoza, ki sta tičala za nekim grmom brez orožja. Razumel sem ju dobro, ker govorim francoski perfektно. Nismo bili še sto korakov dalje, ko mi eden od obeh zakliče: »Moj brat!« Mi sedaj sem izvedel, da se je njegov brat bojeval skupno z njim in da je bil v boju ranjen. Tolažil sem ga, kolikor sem ga pač mogel, češ da gre njegovemu bratu dobro in da je izvrstno preskrbljen. Končno se je res pomiril. Korakali smo pol ure preko bojišča, ko smo dospeli do straže. Ti so se imeli naravnost imenitno. Grelji so se vsi lepo okrog velikega ognja. Komaj sem se postavil s svojima ujetnikoma k ognju, ko skoči eden njih nenadoma na stran. Slišali smo glasno ihtenje. Našel je svojega brata, ki je bil ranjen. Naši pridni tovariši, ki so, kakor mi, celo noč iskali ranjence po bojišču, so našli tudi njega in sedaj sta bila oba brata na varnem. Kaksna usoda! Nehote sem se spomnil pri tem prizoru na svojega brata, ki se je tudi bojeval v armadi, če tudi ne v našem polku. Bogve, če

je še med živimi. Morda mu je že pretrgala kaka kroglica nit življenja. Razdelili smo še ono bore malo, kar smo imeli pri sebi jedlji, z ujetima Francozoma. Požirek žganja nas je okrepljal vse. Prebil smo tako tudi to noč brez spanja. Bil smo si v svesti, da smo storili svojo dolžnost napram domovini in bližnjemu, čeprav je bil naš sovražnik — Napočilo je jutro. Solnce je postalo svoje prve žarke na zemljo. Šele sedaj se nam je pokazala prava silba grozne bitke. Zemlja je bila popolnoma razrita od granat; mrtvi konji, razbiti topovi in vosovi in še marsikaj drugega! Vse je ležalo prekmprek. Daleč naokrog je ležalo na kupce mrtvih. Tudi naše vrste so bile močno razredčene. Marsikateri izmed mladih tovarišev je obležal. Še vedno se spominjam zabuhlih oči toliko in toliko svojih nemških tovarišev. Šli smo v kolonah čez bojišče. Skoro vsak je molil na tihem. Morali smo jih pustiti ležati, kajti naša naloga je bila, da smo sovražniku vedno za petami in da mu ne damo mira. Pokop naših mrtvecev so poskrbele potem etapne čete. Šli smo vedno dalje. Vsa pot je bila polna orožja. Vozovi in druge stvari so nam prikale, da se je umaknil sovražnik v največji naglici. Na desni strani poleg nas leži gozd. Kar že nismo videli od vseh strahot in grozot vojne, smo imeli tu pred očmi. Videl smo strahovite učinke artiljerije. Dva francoska artiljerijska polka sta ležala tamkaj, dobesedno popolnoma uničena. Konji so ležali poleg svojih gospodarjev, moštvo poleg topov — vse mrtvo in razbito. Bledi obrazi so gledali srepo v nas, kakor da bi še živeli in nas hoteli vprašati: Čemu neki vsa vojna?

Vzroki dolgotrajnosti današnjih bitk

Taktični reglement vseh evropskih držav obsega, kakor posnemamo iz članka nekakšnega višjega častnika v velikih potezah tele vrste bitk:

1. Bitka z neprestanim kretanjem (recontere). V tej bitki skušata oba sovražnika med prodiranjem izsiliti odločitev s tem, da pošljeta v boj na odločitelnih mestih vedno nove čete. Odločilo za uspeh v taki bitki bi bilo, da skušata sovražnika drug drugega prijeti v boku, vsled česar ga lahko z dveh strani napadata. Če se posreči prijeti sovražnika na obeh krilih, je učinek tem večji.

2. Naskok na sovražnika, ki je že pripravjen za obrambo. Sovražnik se je odrekel prostosti kretanja in dejanja, zagotovil pa si je vse udobnosti krajevnih razmer. Napadanje zahteva skrbno pripravo in izvedbo strogo po načrtu.

3. Naskok na utrjene pozicije. Take bitke se le prav počasi razvijajo ter jih izvojujejo vojaki večidel vedno ponoči. Čim močnejša je pozicija, tem bolj podoben je boj oblaaganju.

Vse armade so v mirnem času vezbale tri vrste boja, v posameznih državah pa so posebno vezbali prvi način boja, ker je zahteval hitrega preudarka. Rusko-japonska vojna je prinesla takozvani boj v pozicijah. Upravičenost tega boja za evropska bojišča so kratkomalet zanimali. Sedaj pa so nam pokazali boji na francoskem ob Aisnu in na Flinderskem, v Galiciji in na Ruskem Poljskem te boje v neslutelnj polnost. In zakaj? Ker se v mirnem času učinkovanje današnjega oboroženja ni moglo pokazati in ker so povsod to učinkovanje ognja podcenjevali. Realna resnica pa je učila prilagoditi se novim vojnim razmeram, ali skratka na novo se učiti.

Moderno oboroževanje evropskih vojsk sicer ni enakovredno kakor ni enakovreden duh vojsk, v splošnem pa difference niso prevelike. Puška je v vseh državah repetirka, kaliber, municija skoraj enaka, enake so strojne puške, nekatere države pa imajo nenavzo več tega morilnega orodja. Brozostrelni topovi s cevmi, ki po vsakem strelju zopet skočijo v svojo prvotno lego, z oklopnimi ščiti in pripravami za merjenje, da lahko streljajo celo popolnoma zakriti, so precej enakovredni. Havbice in možnarji pa so zelo različni. Tako so na primer ruske havbice zelo težke ter jih je pri slabih potih in v neugodnem terenu le s težavo mogoče spraviti naprej. Nekatere države pa imajo še stare topove, ki jih je treba po vsakem strelju zopet postaviti v pozicijo nazaj in nanovo nameriti, kar je zelo zamudno in vpliva na kvaliteto ognja. Končno so 305 centimeterški in 42 centimeterški možnarji specialiteta dvojeze.

To novo oboroževanje s svojim strašnim uničujočim učinkom je zahtevalo že po prvih izkušnjah novo taktiko, ki ali napadala in branitelja, da se zakopljeta. Iz tega se je razvil boj v pozicijah, ki se vrši v dolgih frontah. Pehota leži zakopana in si mora z lopato napraviti pot. Artiljerija deluje proti sovražni artiljeriji in pehoti.

Napredovanje pa je sila težavno in zamudno ter gre od pozicije do pozicije, ki so zopet v jarki med seboj zvezane. Pri tem je mogoče pridobiti le malo prostora in napredovanje se vrši večinoma le v noči. Artiljerija obstreljuje zakrito sovražno artiljerijo tako d lgo, da doseže svoj namen in da more lastna infanterija napredovati. Tako gre cele dni, tedne in mesece. Pri veliki razsežnosti je stranski napad sila počasen in zamuden. Sovražni letalci to seveda izsledijo in sovražnik se lahko pripravi na protinapad. Možnost take boje skrajšati je skoraj izginila, izvojevati jih je treba, da je eden ali drugi popolnoma iztrpan. V tem leži vsa skrivnost zakasnitve odločitve.

Sličice iz vojne.

Mir v vojni. »Mancheimer Generalanzeiger« priobčuje sledeči dopis: 19. novembra 1914. Danes so si naši ljudje enajste stotnije stiskali roke s Francozi. Nahajamo se namreč komek trideset metrov oddaljeni drug od drugega. Tu se pogosto dogaja, da se kriči sedaj to na ta, sedaj ono na oni strani. Sedaj je zaklical neki Francoz, naj nehamo streljati, da skupno pokopljemo tri mrtve Nemce, ki so padli na onem prostoru med nami. Prenehali smo streljati. Ossem do deset Francozov in en francoski častnik so odložili orožje in naših ravno toliko. Podali smo si roke. pokopali skupno mrtvece, zamenjali smotčice, smotke in časopise ter govorili med seboj. Francozi so rekli, naj ne streljamo več, da tudi oni ne bodo streljali. Podali smo si zopet roke, vzeli orožje in zlezli zopet vsak v svoj jarek. Mir sredi vojne . . .

Velikodušni ruski častnik. V krvavi bitki pri Ravaruski je oblezal na bojišču težko ranjen neki pešec 24. avstrijskega domobranskega pešpolka. Z največjim naporom svojih moči se je privlekel do nekega grmovja in je tamkaj utrujen zaspal, zakopavši pod svojo glavo denar, ki ga je imel pri sebi, 75 kron. Naenkrat ga je nekdo stresel, da se je prebudil. Zagledal je pred seboj kozaka, ki mu je že izpraznil žep in vzel tudi zakopani denar. Ranjenec se je branil in začela sta se rovati. Hrup je priklical ruskega kozakaškega častnika, ki je vprašal, za kaj gre. Častnik je kmalu spoznal položaj in je odločno pozval kozaka, naj vrne ranjencu, kar mu je vzel. Ker pa kozak ni hotel ubogati, je častnik, ne da bi rekel še kako besedo, potegnul svojo pištolo, ustrelil kozaka in lastnoručno nato izročil ranjencu, kar mu je odvzel prej kozak. Kmalu nato, ko so se Rusi umaknili, so našli naši sanitetni vojniki ranjenca in ga odnesli na obvezovalnišče. Prepeljan je bil pozneje na Dunaj v bolnico, kjer je povedal svoj dogodek zdravnikom in strežnicam.

Pobiral je kontribucijo za Ruse. »Nachodské Listy« pišejo: Vesela povest. Na prošle dni je prišel k sedemdesetletni vdovi F. Š. v K. ob češkokladenski meji možak, visok kot gora, v gasilski uniformi, ki je imel lice pornjeno in ponarejeno brado. Nagovoril je ženico: »V imenu zakona! Rusi so že tu! Ukazali so mi, naj vzamem pri vas tri tisoč mark. Ako ne daste denarja protovoljno, vas moram arretirati in odpeljati v zapor. V Wilhelms-talu so Rusi že ustrelili tri ljudi, ki niso plačali zahtevane svote!« — Starki se je zdelo, da je udarila strela vanjo. Komaj da se ni onesvestila in da je mogla do sape. Končno je rekla, da pojde k županu in se bo posvetovala žnjim. »Rus« pa je odvrnil: »Da se mi ne ganete! Denar ali pa življenje. Starosta je že v zaporu, ker ni hotel izročiti denarja.« Dodal pa je še, da je sosed že plačal dvestoisoč mark in da mora občina plačati 60 tisoč. Skraj brez zavesti je stara ženica izročila »Rusu« ves svoj prihranek, sto mark v zlatu. »Rus« je vzel denar in pripomnil: »Jutri se vrnem, da plačate ostanek!« Starka je bila vesela, da si je ohranila življenje. Šla je nato olajšat srce k sosedom, kjer je pripovedovala, da so Rusi že tu. Sosedje so odpirali oči in usta in niso hoteli verjeti starčinemu pripovedovanju, ker so bili vsi prepričani, da o Rusih ni ne duha ne sluha. Okradeni starki se je tedaj posvetilo v glavi in takoj je rekla, da mora, sodeč po postavi, biti tat neki voznik iz Wilhelms-tala. In res: orožniki so šli tjakaj in ga arretirali. Bil je pravi. Vojaško sodišče v Kladnem ga je obsodilo na šestmesečno ječo.

Razne politične vesti. Izstopi iz hrvatsko-srbske koalicije. Hrvatski listi javljajo dne 28. m. m.: V današnji seji kluba hrvatskih delegatov v skupnem saboru je bilo sklenjeno, da se poslanca dr. Hluka Hlakovića nima smatrati več članom kluba. Dr. Srđjan p. Budisavljević je priobčil brzojavno svoj izstop iz kluba, ker je osumljen kaznjivega čina, dokler se njegova afera ne razjasni. Svetozar Pribošević je priobčil, da izstopa iz kluba radi slučajnih sedanjih razmer, ki so nastale brez njegove krivde, dasi popolnoma odobrava delovanje kluba. Vsa ta priobčenja je klub vzel na znanje. Madjarski list »Az Est« pa javlja še, da rečeni trije poslanci odlože tudi svoje poslanske mandate.

Smrtina obsodba po zagrebški nagli sodbi. Zagrebški listi od dne 1. t. m. javljajo: Včeraj se je vršila ves dan pred tukajšnjim vojnim sodiščem razprava nagle sodbe proti Duji Jariću, pravoslavne vere, 21 let staremu iz Drvarja, črnovojniškemu novincu 79. pešpolka, ki je bil obtožen zločinstva prvega begunstva. Razpravi je predsedoval major Lažetić, voditelj razprave je bil major avditor Maršik, javno obtožbo je zastopal stotnik-avditor Čzensky, a branil je obtoženca zagrebški odvetnik Hinko Hirschmann. Po dovršeni razpravi je bila ob 6. uri zvečer proglašena razsodba, s katero se Jarić obsodja na smrt iz puške. Obsodba se je izvršila takoj ob 7. uri zvečer na dvorišču sodišča, kjer se je zbralo le število vojaštva, dočim je bil civilnim osebam pristop zabranjen.

Visconti Venosta, ta odlični italijanski diplomat in bivši šestkratni minister za zunanje stvari, je bil med najstarejšimi prvoboriteli za ujedinjenje Italije

Po vojni je začela njegova parlamentarna kariera, ki je kmalu postala diplomatska. Izvoljen leta 1876 poslancem v turinski zbornici, je postal tri leta pozneje v ministrstvu Minghetti minister za

zunanje stvari, kar je ostal do septembra 1864. Ob izbruhu vojne proti Avstriji v letu 1866 je prevzel po kratkem delovanju kot poslanik kraljevstva italijanskega v Carigradu zopet ministrstvo za zunanje stvari, a je po vojni odstopil. Leta 1869 je bil v tretjič imenovan voditeljem zunanje politike. To pot je ostal — v drugem kabinetu Minghetti — 7 let na tem mestu, spojenim z veliko odgovornostjo. Potem se je umaknil, odlikovan po Viktorju Emanuelu z dostojanstvom markija, iz javnega življenja za daljši čas. Deset let pozneje, leta 1886, je bil imenovan senatorjem in zopet deset let pozneje je prevzel v četrtič v ministrstvu Rudini svojo staro dostojanstvo ministrstva za zunanje stvari. V petič in v šestič je prevzel to mesto v ministrstvih Pelloux in Saracco v letih 1899—1901. On je bil tudi, ki je sklenil z Oulouchowskim — nekdanjim avstrijskim ministrom za zunanje stvari — v Opatiji znane dogovore glede Albanije. Potem se ni dolgo nič čulo o kakem javnem delovanju Visconti Venoste, dokler se ni sešla maroška konferenca. Posrečilo se mu je, da je sprvil s pota marsikatero oviro sporazumljenja, posebno s tem, da je stopil na stran Francije.

Kako pišejo dunajski častniki, kaže prav dobro sredna »Arbeiter Zeitung«, ki priobčuje na prvem mestu med dnevnimi novicami sledeče: »Reichspost« proti grozodejstvom carizma. »Reichspost« je priobčila včeraj sledečo brzojavko iz Kodanja: »Po neki vesti iz Petrograda je bil tamojšnji urad socialnodemokratske stranke v dumi zatvorjen ne glede na imuniteto poslancev.« Ta vest je izzvala začudenje in najživalneje ogorčenje omenjenega lista. Seveda se ne čudi zato, da carizem prezira imuniteto socialnodemokratskih poslancev in še manj se čuti žaljen po tem preziranju. Toda da so poslanci v Rusiji tudi še danes — v vojnem času! — imuni, tega ne more »Reichspost« niti pojmiti niti odpustiti in vsa ogorčenja vkljika: »Ali so ostali člani dume imuni tudi za časa vojne izjemnega stanja in ali se je imuniteta raztezala tudi na prostore strank?« Ogorčenje »Reichsposte« je popolnoma umljivo. Kajti naj se jej je zdel ruski despotizem dosej še tako slab, vendar pa ni mogla slutiti, da bi uganjal take grozote. Da pušča poslance tekom vojne stanja, da imuni tekajo po svetu. Neverjetno to!

Tu se zopet vidi, da se ekstremi dotikajo, da, da so celo neolčljivo zvezani med seboj. Najbrutalnejši despotizem in najrazbrzdanejša svoboda, carizem in anarhija drug poleg drugega in drug z drugim. Vsako pretiravanje pač izdava nasprotno pretiravanje. To ve sedaj »Reichspost« in bo zato odslej vodila vojno proti Rusiji s podvojeno silo. Ako

doslej ni hotela priti pod ruski bič, hoče sedaj, ko je po brzojavki iz Kodanja popolnoma na jasnem glede ruskih razmer, tudi prepričati, da bi mi morda dobili tako svobodo, kakor je na Ruskem. Imuniteta poslancev za časa vojne stanja — no, tega bi nam ravno še manjkalo. Končno bi se še moglo zahtevati sklicanje parlamenta za časa vojne!« — Tako dobesedno »Arbeiter Zeitung«.

Domate vesti.

Ujet, ne pa mrtve. Poročajo nam, da rezervni desetnik 27. domobranskega pešpolka Anton Erzečić, c. kr. redar ni mrtve, kakor je bilo proglašeno v oficijelnem seznamu izgub, temveč da se nahaja v ruskem ujetništvu. Bil je ranjen v bitki pri Lvovu 26. avgusta in ujet. Sedaj se nahaja v Rastavu v bolnici za avstrijske ujetnike in piše, da ga negujejo prav dobro.

Ne prodajajte živine iz bojazni! Ker se tekom vojne pokazuje nevarna pojava, da poljedelci iz neutemeljene skrbni v nenavadno velikih množinah pošiljajo živino na dunajski glavni trg, je ministstvo za poljedelstvo že začetkom oktobra izdalo naredbo na vse politične deželne oblasti, s katero nujno svari pred tako prodajo iz strahu nekline in nezrele živine, opozarjajoč, da ni nobenega razloga za to ter da bi tako prodajanje živine za pleme v klavne svrhe moglo imeti usodne posledice za domačo živinorejo. Ob enem je vlada naložila deželnim oblastim, naj gledajo na to, da se osebe, ki s širjenjem vzmernirjih vesti silijo poljedelce k prodaji, naznanjajo sodišču in jih dovejedo do zaslužene kazni. Ker so v zadnji čas zopet prignali na dunajski trg živine, ki ni še godna za klanje, je ministstvo za poljedelstvo — izdaviš navodila za intenzivno pospeševanje vseh panog živinoreje — vnovič opozorilo na omenjeno naredbo, ki jej je namen, da prepreči prodaje iz bojazni.

Razredna loterija. Uradno javljajo: Da-si se je druga razredna loterija odigrala že v vojnem času, se je izplačevanje dobikov, izvršilo ročno in so dobitelji inkasirali že skoro vse dobikte. Državi ni pripadla niti ena krona od dobikov 22.268.000 kron, in sicer to iz razloga, ker ni, kakor pri prvi in pri sedaj vršči se tretji loteriji, tudi pri drugi niti ena srečka ostala v blagajnah. Nasproti bojazni, da bi posestniki sreček, ki stoji na bojišču, mogli trpeti škodo radi relativno kratkega termina zapadlosti, treh mesecev, da jim odvzeta prilika za pravočasen vpogled v liste žrebunj ter zahtevo po izplačilu dobika, se javlja, da je bila generalna direkcija pooblašena, naj posestnike zapadlih sreček druge loterije izjemoma obvaruje škode, ako se v devetih mesecih po poteku termina zapadlosti predloži tozadevna prošnja ter vloži dotična srečka.

LA FILIALE DELLA BANCA „UNION“

(Filijalka Banke Union) v Trstu
Glavnica in rezervni zakladi K 80.000.000

se bavi z vsami bančnimi in menlojnimi operacijami.

Tekebi računi in računi na bančni žiro

v krahah ali v iznosnih vrednostih po jake ugodni pogoji po dogovoru.

Inkas

okladi, dokumentov, odrekov in kurobnih stroškov.

Uložne knjizice

na bluzno termin ali dogovorjeno prodaznastvo

Kupo - prodaja

tu- in iznosnih vrednost, valut in dvis.

4 %

Banalni davok od hranilnih vlog plačuje zavrdo sam.

Daje prodajne

na vrednote in kurno paritkov 1. t. d.

Izdaja in kupuje po dnevnem kurzu

(protu vsakršnih stroškov)

menojtno vrednote nepoljske banke (Banca di Napoli), italijanske banke (Banca d'Italia) in siciljanske banke (Banca di Sicilia).

Odpira kredite v nozemstvo proti listinam. — Izdaja kreditna pisma

ODDELEK ZA BLAGO.

Daje prodajne

na blago, polne, varnost 1. t. d.

Odpira carinske kredite.

Kupaje in prodaja blage v koinajti.

ODDELEK ZA SLADKOR.

ASSICURAZIONI GENERALI IN TRIESTE

(Obšna zavarovalnica v Trstu). Ustanovljena 1. 1831.

Zakladi za jamstvo dne 31. decembra 1913 K 486.949.184.97. Glavnica za zavarovanje življenja dne 31. decembra 1913: K 1.297.036.630.20. Plačana povračila od leta 1881 do 31. decembra 1913 K 1.163.020.163.67.

S 1. januarjem 1907. je društvo vvelo za življenjski oddelek nove glavne pogoje police sadarjene največje kulantnostjo.

Povdarjati je sledeče ugodnosti police:

- I. Veljavnih takoj od izdanja:
  - a) brezplačno nadaljevanje veljavnosti police za celo vlogo, kadar mora zavarovavec vršiti voj. službo, ako je vpisan v polah črne vojske.
  - b) ako plača zavarovanje 1ma od zavarovane svote, lahko obnovi polico, ki je izgubila veljavo vsled pomanjkljivosti plačevanja, samo da se plačevanje vrši v teku 6 mesecev po preteku roka.
- II. Veljavnih po preteku 6 mesecev od izdanja:
  - a) zavarovane more — ne da bi za to plačal posebne premije in brez vsake formalitete — potovati in bivati ne samo v celi Evropi, ampak tudi v katerišbodi deželi tega sveta. (Svetovalne police). Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi v slučaju, če pada zavarov. v dvoboju.
- III. Veljavnih po preteku enega leta po izdanju police:
  - a) zavarovane se oprosti plačevanja za mešana zavarovanja v slučaju, da postane nesposoben za delo.
- IV. Veljavnih po preteku treh let od izdanja:
  - a) Absolutna nezgodnost zavarovanja razun slučajja prevare.
  - b) Društvo je zavezano plačati celo vlogo, tudi ko bi zavarovavec umrl valzd samomora, ali pokuldenega samomora.
  - c) Zavarovavec sme dvigniti posojila proti plačevanju 4½%.

Društvo sprejema zavarovanje tudi za življenje, požar, prevažanje in ulom.